

Ett gravfält vid

Berga

Arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte av RAÄ 101:1, inom fastigheten Berga 13:1, Österåkers socken och kommun, Uppland.

Rapport 2010:16

Åsa Berger

STOCKHOLMS
LÄNS MUSEUM

Ett gravfält vid

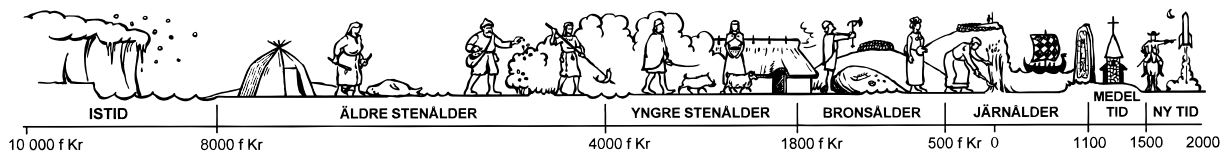
Berga

Arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte av RAÄ 101:1, inom fastigheten Berga 13:1, Österåkers socken och kommun, Uppland.

Rapport 2010:16

Åsa Berger

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

Tidaxel: Mats Vänehem

© Stockholms läns museum
 Produktion: Stockholms läns museum
 Redaktionell bearbetning: Göran Werthwein
 Produktion av planer: Göran Werthwein
 Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
 Stockholm 2010

Innehåll

Sammanfattning	6
Bakgrund	6
Topografi och fornlämningsmiljö	7
Syfte och metod	8
Resultat	8
Referens	8
Administrativa uppgifter	8

Figurförteckning

Figur 1. Terrängkartan	6
Figur 2. Digitalt ekonomiskt kartblad	7
Figur 3. Foto: Översikt gravfält	8

Bilagor

Bilaga 1. Anläggningstabell	9
Bilaga 2. Schakt och anläggningsplan	10

Fig 1. Terrängkartan med markerat område för nu aktuell förundersökning, skala 1:100 000.

Sammanfattning

Projektstrategerna AB planerar att bebygga fastigheten Berga 13:1. Inom fastigheten finns gravfältet Österåker 101:1 med nio synliga anläggningar. Länsstyrelsen bedömde att gravfältet i första hand bör ligga kvar och beslutade därför om en förundersökning i avgränsande syfte. Arbetet utfördes i maj 2010. Vid undersökningen påträffades inga ytterligare anläggningar och gravfältets gräns mot väster fastställdes.

Bakgrund

Projektstrategerna AB planerar att bebygga fastigheten Berga 13:1 med två eller flera bostadshus. Inom fastigheten finns fornlämning Österåker 101:1 som består av ett gravfält som enligt FMIS innehåller nio synliga anläggningar. Länsstyrelsen bedömde att gravfältet i första hand bör ligga kvar och beslutade därför om en förundersökning i avgränsande syfte (Lst dnr: 431-09-87716).

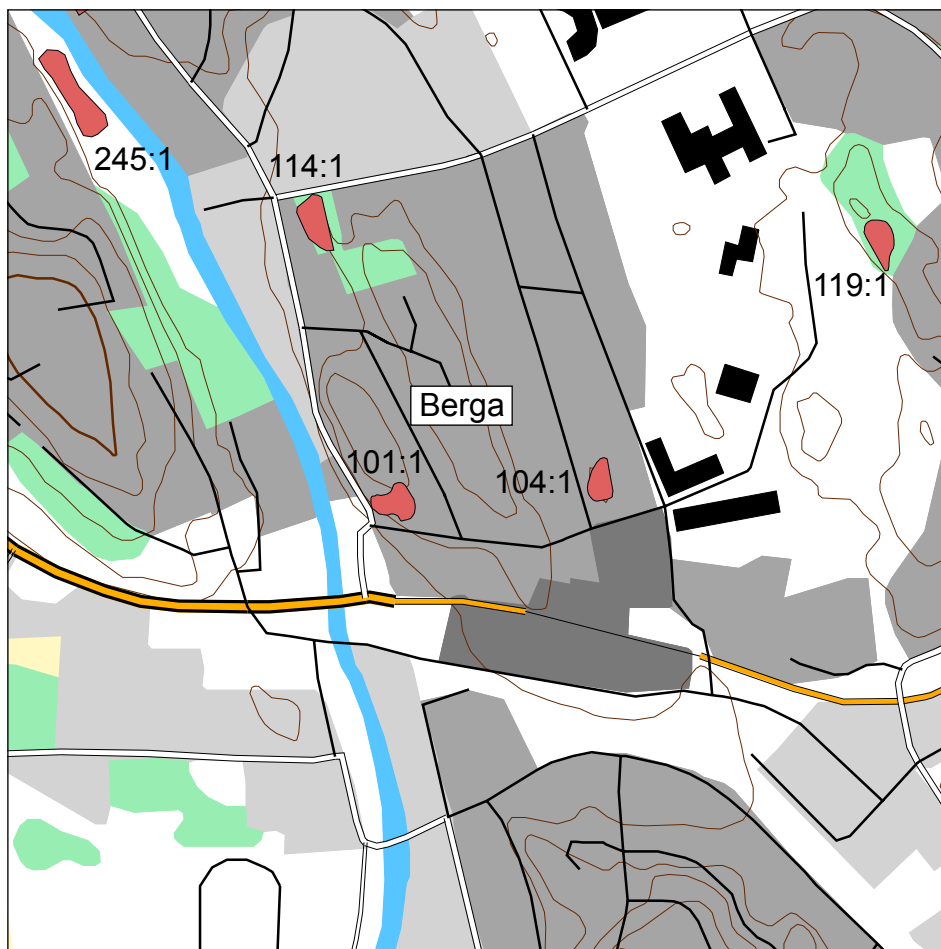

Fig 2. Digitala ekonomiska kartan, skala 1:10 000, med några av de kända forn­lämningarna markerade med nummer.

Topografi och forn­lämning­smiljö

Fastigheten sluttade brant mot väster. Detta parti var beväxt med kraftiga tallar och en ek. I sluttningen låg också flera större stenblock. Över ytan löpte en väg fram till grannfastigheten och det bostadshus som fanns i norra delen. Vid husets södra gavel fanns en uppbyggd terrass som fungerade som parkering. Kring huset fanns också nedgrävda avloppsledningar. På tomtens nordöstra del fanns berg i dagen. Mycket lite av fastighetens yta var därför tillgänglig för schaktning.

Österåker 101:1 bestod av fyra högar och fem stensättningar. En av högarna undersöktes och togs bort i samband med byggnation av ett flerbostadshus (Bratt 1992). Högen innehöll ett brandlager med sot och kol samt spikar och nitar av järn. Inga ben påträffades men kol från brandlagret daterades till 200-600 e.kr.. Inom den aktuella fastigheten Berga 13:1 finns idag sju synliga gravar, tre högar och fyra stensättningar. Två av dessa sträcker sig in på angränsande tomter.

Syfte och metod

Syftet med förundersökningen var att avgränsa gravfältet mot väster. Sökschakt grävdes med utgångspunkt från de i ytan synliga anläggningarna. Schakten rensades för hand för att eventuella tidigare okända anläggningar skulle kunna konstateras. De synliga anläggningarna och de grävda schakten mättes in med totalstation och integrerades i Intrasis. Schakten lades igen efter avslutat arbete.

Fig 3. Gravfältet från väster, foto Å Berger bildnr lp20100132.

Resultat

Med utgångspunkt från de synliga anläggningarna i gravfältets västra kant grävdes fem sökschakt inom den yta som var tillgänglig. De var mellan 0,2 och 0,5 meter djupa och hade en sammanlagt yta av 30 m². I tre av schakten påträffades tegel, glas och järnskrot. I övriga framkom morän direkt under torven. Inga anläggningar utöver de tidigare kända påträffades och kan därför anses vara avgränsat mot väster. Fornlämningens utbredning åt övriga väderstreck är ej känd.

Referens

Bratt, P. 1992. *En hög i Berga*. Arkeologisk delundersökning 1991 av gravfältet raä 101, Berga 2:5 och 2,6, Österåkers socken och kommun, inför byggande av bostadshus. Stockholms läns museum, Länsmuseibyran, rapport 1992:9

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 431-09-87716
SSLM dnr: 2010:045
Typ av undersökning: Förundersökning i avgränsande syfte
Socken och kommun: Österåker
Fastighet: Berga 13:1
RAÄ-nr: 101:1
Undersökningsperiod: Maj 2010
Projektledare: Åsa Berger, 08-586 194 53, 076-526 94 53
asa.berger@stockholmslansmuseum.se
Arkeologisk personal: Åsa Berger, Margareta Boije
Socken, kommun: Österåker
Arkivmaterial: Förvaras i Stockholms läns museums arkiv

Bilagor

Bilaga 1. Anläggningstabell

Anläggningsnr	Storlek	Beskrivning
1	8 m i diameter	Hög. 0,5 m hög Svår att urskilja p.g.a. påfört trädgårdsavfall.
2	Oklar utbredning	Stensättning/hög? Övertorvad. Oklar utbredning mot norr och öster, sammanbyggd med berget. Kantkedja av 0,6 m stora stenar i södra delen.
246	6 m i diameter	Hög. Rund övertorvad. Tydlig kantkedja av 0,3-0,6 m stora stenar.
283	6x7,5 m	Stensättning. Oval, flack, övertorvad, inga synliga stenar.
295	8 m i diameter	Stensättning. Flack, övertorvad. Kantkedja av 0,6-0,7 m stora stenar i söder. Skadad av väg i nordost.
303	7 m i diameter	Hög. Övertorvad. Kantkedja av 0,3-0,5 m stora stenar i norra kanten. Ca 1x1 m stor grop i mitten. Skadad av väg i nordost.
313	4,5 m i diameter	Stensättning. Flack utan synliga stenar.

Bilaga 2. Schakt- och anläggningsplan, skala 1:500.

